

Kohalikud omavalitsused

Meie 29.01.2026

nr 21-3/26/737-1

Kohalike omavalitsuste teavitamine sidevõrkude ehitust puudutavatest õigusaktide muudatustest

Austatud kohaliku omavalitsuse juht

Käesoleva kirja eesmärk on teavitada kohalikke omavalitsusi juba jõustunud ning peatselt jõustuvate õigusaktide muudatustest elektroonilise sidevõrkude ehitamise valdkonnas.

Alates 12. novembrist 2025 kohaldatakse Euroopa Liidu määrust (EL) 2024/1309¹ (edaspidi **gigabititaristu määrus**), mille eesmärk on lihtsustada ja stimuleerida sidevõrkude kasutuselevõttu, edendades olemasoleva füüsilise taristu ühist kasutamist ning võimaldades uue füüsilise taristu tõhusamat rajamist, et vähendada selliste võrkude kasutuselevõtu kulusid.

Gigabititaristu määrus rakendati ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmisega² ning nende õigusaktide muudatused jõustusid alates 1. jaanuarist 2026.

Gigabititaristu määrase rakendamiseks vajalikud sätted lisati ehitusseadustiku teise osa üheksandasse peatükki, mis käsitleb eriehitisi ja erinõudeid.

Seoses sellega, et hoonesisest füüsilist taristut ja ühtseid teabepunkte käsitlevate õigusnormide kohaldamiseks on kehtestatud üleminekuaeg, hakkavad mõned normid kehtima hiljem. Näiteks kohustus varustada uued ja oluliselt renoveeritud hooned valguskaablivalmidusega hoonesisese füüsilise taristu, juurdepääsupunkti ja hoonesiseste valguskaablitega, hakkab kehtima alates 12. veebruarist 2026.

Gigabititaristu määrase artikli 10 kohaselt peavad liikmesriigid vastu võtma tehnilised kirjeldused või standardid, mis võimaldaksid hõlpsalt teostada tavapärasest hooldustegevust üksikute valguskaablite puhul, mida iga sideettevõtja kasutab väga suure läbilaskevõimega võrguteenuste osutamiseks.

Ehitusseadustiku § 82¹ lõike 1 alusel **kehtestati justiits- ja digiministri määrus „Nõuded sidevõrkude projekteerimisele ja ehitamisele“**³, mis jõustub 12. veebruaril 2026.

Alljärgnevalt toome välja olulisemad muudatused, mis võivad mõjutada Teie kohaliku omavalitsuse tööd nii sideettevõtjatele lihtsustatud juurdepääsu võimaldamisel riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevatele ehitistele kui ka ehitusloa menetlemisel:

¹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1309/oj>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/121112025001>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121012026003>

1. Ehitusseadustiku muudatus

12. mail 2026 jõustub ehitusseadustiku § 82², mille kohaselt **sideettevõtjal on õigus esitada ehtisregistri kaudu taotlus** riigile või kohaliku omavalitsuse üksusele, et saada õigus juurde pääseda riigi või **kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevale ehitisele mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme, sealhulgas tugijaama ning sellega ühendatud antennide ja väikese levialaga traadita juurdepääsupunkti paigaldamiseks.**

See erineb varem kehtinud versioonist selle poolest, et varasem paragrahv hõlmas üksnes väikse levialaga raadiosagedusi kasutavaid juurdepääsupunkte (nn *small cell*'e), kuid uues sõnastuses hõlmab see lisaks *small cell*'idele kõiki mobiiltelefonivõrgu aktiivseadmeid, sealhulgas tugijaama ning sellega ühendatud antenni. Mobiiltelefonivõrgu aktiivseadmete all ei ole mõeldud mobiilsidemaste. Muudatus on tehnoloogiliselt neutraalne, st see ei ole piiratud konkreetsete võrguelementide või tehnoloogiatega.

Lisaks juhime tähelepanu, et § 82² jõustumise järgselt suureneb selgus, millised kulud kuuluvad sideettevõtjate poolt hüvitamisele riigi ja kohaliku omavalitsuse omandis olevale ehitisele mobiiltelefonivõrgu aktiivseadmete paigaldamise eest. Seaduse muudatuse järgselt on riigil või **kohaliku omavalitsuse üksusel õigus** mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme omanikult **nõuda üksnes** mobiiltelefonivõrgu aktiivseadme paigaldamise, edasise kasutamise ja eemaldamisega **kaasnevate kulude hüvitamist.**

Seega võib tekkida vajadus muuta lepinguid riigi ja kohalike omavalitsuse ning sideettevõtja vahel, et viia need seadusega kooskõlla seoses kulude hüvitamise täpsustamisega.

2. Otsekohalduvast Gigabititaristu määrusest tulenevad nõuded

Gigabititaristu määruse artikli 6 kohaselt kohaliku omavalitsuse asutused, kelle omandis või kontrolli all on füüsiline taristu tagavad, et **teave** tema füüsilise taristuga seoses **kavandatavate ehitustööde kohta** on õige ja ajakohane ning see **tehakse ühtse teabepunkti (st ehtisregistri) kaudu kättesaadavaks** vähemalt **kuus kuud enne kavandatavate ehitustööde** alustamist ning loa vajalikkuse korral hiljemalt **kaks kuud enne loataotluse** esmakordset esitamist.

Gigabititaristu määruse artikli 10 kohaselt **peavad kõik uued hooned ja oluliselt rekonstrueeritavad hooned, mille kohta on esitatud ehitusloa taotlused pärast 12. veebruari 2026, olema varustatud valguskaablivalmidusega hoonesisese füüsilise taristuga ja hoonesisese valguskaabliga, sealhulgas ühendustega kuni füüsilise punktini, mille kaudu lõppkasutaja ühendub sidevõrku.**

Seega tuleb ehitusloa menetlemisel kontrollida, et uute hoonete ja oluliste rekonstrueerimiste puhul on hooned projekteeritud nii, et hoonesisese füüsilise taristu ja juurdepääsupunkti rajamine on ette nähtud.

3. Nõuded sidevõrkude projekteerimisele ja ehitamisele

Ehitusseadustiku § 82¹ lõike 1 alusel kehtestab justiits- ja digiminister nõuded sidevõrkude projekteerimisele ja ehitamisele (määrus jõustub 12.02.2026). Majandus- ja taristuministri määrusega nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“⁴ kehtestatakse üldised nõuded ehitusprojektile ning justiits- ja digiministri määrusega kehtestatakse valdkonnaspetsiifilised nõuded sidevõrkude projekteerimisele ja ehitamisele, mis täiendavad üldiseid nõudeid.

Ehitusloa menetluses tuleb hinnata, kas projekt vastab määruses sätestatud nõuetele, sh:

- **Hoonesisene ja hooneväline juurdepääsupunkt peavad olema projekteeritud, dokumenteeritud ja ehitatud selliselt, et oleks tagatud ohutus nende tavapärasel kasutamisel ja hooldamisel ning et sinna mahuks vähemalt viie sideettevõtja valguskaablid, mis on vajalikud hoone teenindamiseks;**

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/127122024025>

- Hoonesisese juurdepääsupunkti jaoks ette nähtud **sidekapi suurus peab vastama korterite arvule** ning olema piisav, et võimaldada paigaldada sinna sideteenuse osutamiseks vajalikud seadmed. Iga 48 korteri jaoks peab olema vähemalt neli püstikuühikut (4U, ingl k 4unit) ruumi ühe sideettevõtja jaoks.
- **Hoonesse sisenevad sidetorud peavad kogumina võimaldama sideettevõtjatele vähemalt kümnet paigalduskohta, sealhulgas tehnilist reservi rikete kõrvaldamiseks.**

Nõuete järgimine uue hoone ehitamisel või olulisel rekonstrueerimisel aitab vältida hilisemaid ümberprojekteerimisi, tagada hoonete varustamist füüsilise taristu ja hoonesisese valguskaabliga ning täita Euroopa Liidu ja Eesti õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda JDM digitaristu- ja küberturvalisuse osakonna sideturgude talituse nõuniku Elena Reilent'i poole (elena.reilent@justdigi.ee; +372 58851081).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnu Grünberg
asekantsler

Lisaadressaadid:
Kliimaministeerium
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

Elena Reilent
elena.reilent@justdigi.ee